

Academia Română
L NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI

Camelia Moraru

Constantin Moraru

STENOGRAMELE

Ședințelor Biroului Politic și ale
Secretariatului Comitetului Central al P.M.R.

1953

Camelia Moraru

Constantin Moraru

**STENOGRAMELE
ȘEDINȚELOR BIROULUI POLITIC
ȘI ALE SECRETARIATULUI
COMITETULUI CENTRAL AL P.M.R.**

VOL. V

1953

INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI
București
2012

COORDONATOR COLECȚIE:	Octavian Roske
REDACTOR:	Corneliu Beldiman
ABREVIERI:	Camelia Moraru, Constantin Moraru
COPERTA:	Corneliu Beldiman, Camelia Moraru, Constantin Moraru
CULEGERE TEXT:	Camelia Moraru, Constantin Moraru
TEHNOREDACTARE:	Corneliu Beldiman
MACHETARE:	Corneliu Beldiman
INDICE:	Corneliu Beldiman
TIPAR EXECUTAT LA:	NEDEA PRINT S.R.L. București

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PARTIDUL MUNCITORESC ROMÂN. Comitetul Central
Stenogramele ședințelor Biroului Politic al Comitetului Central al
Partidului Muncitoresc Român / st. introd. de prof. univ. dr. Ioan Scurtu. -
 București : Arhivele Naționale ale României, 2002-
 vol.
Vol. 5. : 1953. - București : Editura Institutului Național pentru Studiul
 Totalitarismului, 2012. - Bibliogr. - ISBN 978-973-7861-72-6
 I. Scurtu, Ioan (pref.)
 329.15(498)"1948/1949"(06.045)(093.2)

© INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI, 2012

Editură acreditată de C.N.C.S., 2011

Toate drepturile asupra prezentei ediții sunt rezervate I.N.S.T. Reproducerea integrală sau parțială a textului fără acordul I.N.S.T. este interzisă și se pedepsește conform legii. Distribuirea în străinătate fără acordul I.N.S.T. este interzisă.

ISBN 978-973-7861-72-6

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI

INCEPUTURILE
MIȘCĂRI DE REZISTENȚĂ ÎN ROMÂNIA

INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI

ACADEMIA ROMÂNĂ
ION SOCU, ILIE CRISTEA, TRONCOTĂ, I.
NATALIA TAMAR, DAN FREIDMAN
IDEOLOGIE ȘI FORMĂTARE DE DREAPȚĂ
ÎN ROMÂNIA
1927-1937

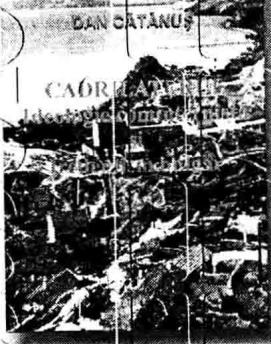
INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI

ACADEMIA ROMÂNĂ

DISTRIBUȚIE ÎN LITIGII ÎN SUB
REGIMUL OCTAVIAN G. P. ROMÂNIA

INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI

ACADEMIA ROMÂNĂ

DUMITRU SANDRU
REFORMA AGRARĂ DIN 1945 ÎN ROMÂNIA

INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI

ACADEMIA ROMÂNĂ
CRISTINA PĂUȘAN RADU CIUCEANU

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ
SUB REGIMUL COMUNIST
Vol. I

INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI

RADU CIUCEANU
REGIMUL PENITENȚAR DIN ROMÂNIA

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE.....	9
STUDIU INTRODUCATIV.....	13
NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI.....	19
LISTA ABREVIERILOR.....	21
DOCUMENTE.....	23
1. 1953 ianuarie 14, București. Procesul-verbal și stenograma ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. privind discutarea rapoartelor referitoare la Frontul Plugarilor, Uniunea Femeilor Democrate din România, Uniunea Populară Maghiară și Comitetele Democrate ale minorităților naționale și măsurile luate față de acestea.....	23
2. 1953 ianuarie 20, București. Protocolul nr. 2 și stenograma ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. referitoare la: Proiectul Bugetului de stat pe anul 1953; desfășurarea lucrărilor primei sesiuni a Marii Adunări Naționale și lista membrilor guvernului ce va fi supusă spre aprobare M.A.N.; aprobarea proiectului de hotărâre cu privire la colectarea laptelui.....	45
3. 1953 ianuarie 26, București. Protocolul nr. 3 și stenograma ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. cu privire la repartizarea muncii pe linie de partid între membrii Biroului Politic și desemnarea membrilor Prezidiului și Biroului Consiliului de Miniștri, repartizarea acestora pe ramuri – anexe.....	68
4. 1953 ianuarie 30, București. Protocolul nr. 4 și stenograma ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. privind: informarea făcută de Gheorghe Gheorghiu-Dej referitoare la măsurile întreprinse împreună cu organele de stat (Miliție, Securitate, Procuratură, Justiție) în legătură cu unele infracțiuni întreprinse în țară; situația de la C.F.R.; cererea unor materiale speciale de către Ministerul Forțelor Armate Ministerului Comerțului Exterior al U.R.S.S. și schimburi economice cu alte state socialiste; înființarea Casei Centrale a Creației Populare; informarea făcută de Gheorghe Apostol despre activitatea delegației române în U.R.S.S.....	81
5. 1953 februarie 7, București. Stenograma ședinței cu conducerea Frontului Plugarilor privind desființarea acesteia.....	103
6. 1953 februarie 19, București. Stenograma ședinței cu conducerea	

Uniunii Populare Maghiare referitor la autodizolvarea acestei organizații.....	111
7. 1953 februarie 19, București. Protocolul nr. 5 A al ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. privind aprobarea anchetării Anei Pauker și lui Teohari Georgescu de către Securitate pe baza declarațiilor făcute de Vasile Luca.	117
8. 1953 februarie 19, București. Protocolul nr. 5 și stenograma ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. cu privire la aprobarea proiectului de hotărâre de reexaminare a normelor pe ansamblul economiei naționale pe anul 1953 și reglementarea sistemului tarifar de salarizare în unele ramuri precum și aprobarea proiectului de hotărâre referitor la întărirea cooperăției meșteșugărești.	118
9. 1953 februarie 24, București. Protocolul nr. 6 și stenograma ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. referitor la: aprobarea proiectului de hotărâre legat de unele schimbări organizatorice în cadrul organizațiilor de partid ale Ministerului Securității Statului; lipsurile constatate la naționalizarea unor imobile în 1951; informarea făcută de Dumitru Coliu asupra stadiului realizării „Cărții Tehnice” a întreprinderilor; aprobarea planului de evacuare din București a unor categorii de persoane considerate „elemente dușmănoase” de către conducerea partidului.....	132
10. 1953 martie 4, București. Protocolul nr. 7 al ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. privind discutarea raportului și a apelului C.C. al U.T.M. (Uniunea Tineretului Muncitor) legat de pregătirea la București în 1953, a Congresului al III-lea Mondial al Tineretului și a celui de-al IV-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților pentru pace și prietenie. Anexe – Proiectul de raport cu privire la pregătirea celor două manifestări și Apelul C.C. al U.T.M.	151
11. 1953 martie 7, București. Stenograma ședinței la care au participat și membri ai Biroului Politic al C.C. al P.M.R. privind trimiterea a 15.000 de muncitori și tehnicieni la Stațiunile de Mașini și Tractoare și trecerea unor Sovromuri în patrimoniul statului român.....	176
12. 1953 martie 12, București. Protocolul nr. 8 și stenograma ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. referitor la: informarea făcută de Miron Constantinescu asupra desfășurării ședinței Biroului Consiliului de Asistență Economică Mutuală de la Moscova; măsurile luate pentru eternizarea memoriei lui Stalin; comemorarea a 70 de ani de la moartea lui Karl Marx; componența delegației române pentru a participa la a XIII-a aniversare a eliberării Ungariei; probleme legate de eliberarea vizelor. Anexă – Hotărârea C.C. al P.M.R. și a Consiliului de Miniștri al R.P.R. pentru eternizarea memoriei lui I.V. Stalin.....	185
13. 1953 martie 16, București. Stenograma ședinței care a avut loc cu conducerea Consiliului Democratic Evreiesc referitor la autodizolvarea	

acestei organizații.....	201
14. 1953 martie 26, București. Protocolul nr. 9 și stenograma ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. cu privire la situația pregătirii și executării campaniei agricole de primăvară, pe baza rapoartelor prezentate de Constantin Prisnea, ministrul Agriculturii și Ion Vidrașcu, ministrul Gospodăriilor Agricole de Stat.	216
15. 1953 aprilie 10, București. Protocolul nr. 10 și stenograma ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. cu privire la: proiectele de raport și de rezoluție ale C.C. al U.T.M.; informare făcută de Gheorghe Apostol privind activitatea Consiliului Central al Sindicatelor; măsurile luate la granița cu Iugoslavia.	231
16. 1953, aprilie 20, București. Protocolul nr. 11 al ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. cu privire la întărirea ^{増強} capacității de apărare ^{防御} a țării și măsurile luate la întâmpinarea ^{迎接} Congresului și Festivalului Mondial al Tineretului, organizate la București.	254
17. 1953 iulie 8-9, București. Protocolul nr. 12 al ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. cu privire la: aprobarea proiectului de Hotărâre a Consiliului de Miniștri care prevedea scutirea ^{免除} de predare a unor restanțe ^{延期债务} la produsele agricole vegetale și măsuri legate de strângerea recoltei; desfășurarea Congresului și Festivalului Mondial al Tineretului la București; propunerea Ambasadei R.P.R. din Praga de a se da numele „Clement Gottwald” unei întreprinderi din România; măsurile de prevenire ^{预防} a incendiilor prezentate Ministerului Afacerilor Interne. Anexe.	257
18. 1953 iulie 10, București. Protocolul nr. 13 al ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. referitor la aprobarea proiectului de Hotărâre a Consiliului de Miniștri asupra planului de casă și de credite pe trimestrul III al anului.....	262
19. 1953 iulie 21, București. Protocolul nr. 14 și stenograma ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. privind aprobarea proiectelor de Hotărâri ale Consiliului de Miniștri și Decrete ale Prezidiului Marii Adunări Naționale referitoare la impozitele ^税 și taxele din mediul rural, pe baza rapoartelor prezentate de Ministerul Finanțelor.....	263
20. 1953 iulie 21, București. Stenograma ședinței Comitetului Central al P.M.R. referitoare la amânarea ^{推迟} construcției Canalului Dunăre-Marea Neagră.....	286
AUTORI	291
INDICE DE PERSOANE ȘI DE LOCURI	293
PUBLICAȚII ÎN COLECȚIILE INST	301

**INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL
TOTALITARISMULUI**

COLECȚIA DOCUMENTE

**STENOGRAMELE
ȘEDIȚELOR BIROULUI POLITIC ȘI ALE
SECRETARIATULUI COMITETULUI CENTRAL AL P.M.R.**

VOL. V

1953

INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI

Str. Arh. Grigore Cerchez nr. 16, Sector 1, București 011876

Tel: 021 230 69 92; Fax: 021 230 76 82;

e-mail: inst.academia@gmail.com

www.totalitarism.ro

www.arhiveletotalitarismului.blogspot.com

CONSILIUL ȘTIINȚIFIC

Ion Basgan, Ilie Bădescu, Alexandru Budișteanu, Petre Bunesco, Gheorghe Buzatu, Radu Câmpeanu, Ioan Chiper, Radu Ciuceanu (Președinte), Mihai Cojocaru, Florin Constantiniu, Dinu C. Giurescu, Mihai Golu, Armin Heinen (Vicepreședinte), Cazemir Benedict Ionescu, Vladimir Iliescu, Nicolae Ivan, Corneliu Mihail Lungu, Gheorghe Manole, Liviu Mureșan, Mihai Nicolescu, Gheorghe Onișoru, George G. Potra, Octavian Roske (Secretar științific), Ioan Scurtu, Mircea Suciuc, Dumitru Șandru, Ștefan Ștefănescu, Florian Tănăsescu, Răzvan Theodorescu, Dorel Zugrăvescu

PROIECT EDITORIAL FINANȚAT DE
ADMINISTRAȚIA FONDULUI CULTURAL NAȚIONAL

Camelia Moraru

Constantin Moraru

**STENOGRAMELE
ȘEDINȚELOR BIROULUI POLITIC
ȘI ALE SECRETARIATULUI
COMITETULUI CENTRAL AL P.M.R.**

VOL. V

1953

INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI
București
2012

COORDONATOR COLECȚIE:	Octavian Roske
REDACTOR:	Corneliu Beldiman
ABREVIERI:	Camelia Moraru, Constantin Moraru
COPERTA:	Corneliu Beldiman, Camelia Moraru, Constantin Moraru
CULEGERE TEXT:	Camelia Moraru, Constantin Moraru
TEHNOREDACTARE:	Corneliu Beldiman
MACHETARE:	Corneliu Beldiman
INDICE:	Corneliu Beldiman
TIPAR EXECUTAT LA:	NEDEA PRINT S.R.L. București

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PARTIDUL MUNCITORESC ROMÂN. Comitetul Central
Stenogramele ședințelor Biroului Politic al Comitetului Central al
Partidului Muncitoresc Român / st. introd. de prof. univ. dr. Ioan Scurtu. -
 București : Arhivele Naționale ale României, 2002-
 vol.
Vol. 5. : 1953. - București : Editura Institutului Național pentru Studiul
 Totalitarismului, 2012. - Bibliogr. - ISBN 978-973-7861-72-6
 I. Scurtu, Ioan (pref.)
 329.15(498)"1948/1949"(06.045)(093.2)

© INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI, 2012

Editură acreditată de C.N.C.S., 2011

Toate drepturile asupra prezentei ediții sunt rezervate I.N.S.T. Reproducerea integrală sau parțială a textului fără acordul I.N.S.T. este interzisă și se pedepsește conform legii. Distribuirea în străinătate fără acordul I.N.S.T. este interzisă.

ISBN 978-973-7861-72-6

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE.....	9
STUDIU INTRODUCATIV.....	13
NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI.....	19
LISTA ABREVIERILOR.....	21
DOCUMENTE.....	23
1. 1953 ianuarie 14, București. Procesul-verbal și stenograma ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. privind discutarea rapoartelor referitoare la Frontul Plugarilor, Uniunea Femeilor Democrate din România, Uniunea Populară Maghiară și Comitetele Democrate ale minorităților naționale și măsurile luate față de acestea.....	23
2. 1953 ianuarie 20, București. Protocolul nr. 2 și stenograma ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. referitoare la: Proiectul Bugetului de stat pe anul 1953; desfășurarea lucrărilor primei sesiuni a Marii Adunări Naționale și lista membrilor guvernului ce va fi supusă spre aprobare M.A.N.; aprobarea proiectului de hotărâre cu privire la colectarea laptelui.....	45
3. 1953 ianuarie 26, București. Protocolul nr. 3 și stenograma ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. cu privire la repartizarea muncii pe linie de partid între membrii Biroului Politic și desemnarea membrilor Prezidiului și Biroului Consiliului de Miniștri, repartizarea acestora pe ramuri – anexe.....	68
4. 1953 ianuarie 30, București. Protocolul nr. 4 și stenograma ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. privind: informarea făcută de Gheorghe Gheorghiu-Dej referitoare la măsurile întreprinse împreună cu organele de stat (Miliție, Securitate, Procuratură, Justiție) în legătură cu unele infracțiuni întreprinse în țară; situația de la C.F.R.; cererea unor materiale speciale de către Ministerul Forțelor Armate Ministerului Comerțului Exterior al U.R.S.S. și schimburi economice cu alte state socialiste; înființarea Casei Centrale a Creației Populare; informarea făcută de Gheorghe Apostol despre activitatea delegației române în U.R.S.S.....	81
5. 1953 februarie 7, București. Stenograma ședinței cu conducerea Frontului Plugarilor privind desființarea acesteia.....	103
6. 1953 februarie 19, București. Stenograma ședinței cu conducerea	

Uniunii Populare Maghiare referitor la autodizolvarea acestei organizații.....	111
7. 1953 februarie 19, București. Protocolul nr. 5 A al ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. privind aprobarea anchetării Anei Pauker și lui Teohari Georgescu de către Securitate pe baza declarațiilor făcute de Vasile Luca.	117
8. 1953 februarie 19, București. Protocolul nr. 5 și stenograma ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. cu privire la aprobarea proiectului de hotărâre de reexaminare a normelor pe ansamblul economiei naționale pe anul 1953 și reglementarea sistemului tarifar de salarizare în unele ramuri precum și aprobarea proiectului de hotărâre referitor la întărirea cooperăției meșteșugărești.	118
9. 1953 februarie 24, București. Protocolul nr. 6 și stenograma ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. referitor la: aprobarea proiectului de hotărâre legat de unele schimbări organizatorice în cadrul organizațiilor de partid ale Ministerului Securității Statului; lipsurile constatate la naționalizarea unor imobile în 1951; informarea făcută de Dumitru Coliu asupra stadiului realizării „Cărții Tehnice” a întreprinderilor; aprobarea planului de evacuare din București a unor categorii de persoane considerate „elemente dușmănoase” de către conducerea partidului.....	132
10. 1953 martie 4, București. Protocolul nr. 7 al ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. privind discutarea raportului și a apelului C.C. al U.T.M. (Uniunea Tineretului Muncitor) legat de pregătirea la București în 1953, a Congresului al III-lea Mondial al Tineretului și a celui de-al IV-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților pentru pace și prietenie. Anexe – Proiectul de raport cu privire la pregătirea celor două manifestări și Apelul C.C. al U.T.M.	151
11. 1953 martie 7, București. Stenograma ședinței la care au participat și membri ai Biroului Politic al C.C. al P.M.R. privind trimiterea a 15.000 de muncitori și tehnicieni la Stațiunile de Mașini și Tractoare și trecerea unor Sovromuri în patrimoniul statului român.....	176
12. 1953 martie 12, București. Protocolul nr. 8 și stenograma ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. referitor la: informarea făcută de Miron Constantinescu asupra desfășurării ședinței Biroului Consiliului de Asistență Economică Mutuală de la Moscova; măsurile luate pentru eternizarea memoriei lui Stalin; comemorarea a 70 de ani de la moartea lui Karl Marx; componența delegației române pentru a participa la a XIII-a aniversare a eliberării Ungariei; probleme legate de eliberarea vizelor. Anexă – Hotărârea C.C. al P.M.R. și a Consiliului de Miniștri al R.P.R. pentru eternizarea memoriei lui I.V. Stalin.....	185
13. 1953 martie 16, București. Stenograma ședinței care a avut loc cu conducerea Consiliului Democratic Evreiesc referitor la autodizolvarea	

acestei organizații.....	201
14. 1953 martie 26, București. Protocolul nr. 9 și stenograma ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. cu privire la situația pregătirii și executării campaniei agricole de primăvară, pe baza rapoartelor prezentate de Constantin Prisnea, ministrul Agriculturii și Ion Vidrașcu, ministrul Gospodăriilor Agricole de Stat.	216
15. 1953 aprilie 10, București. Protocolul nr. 10 și stenograma ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. cu privire la: proiectele de raport și de rezoluție ale C.C. al U.T.M.; informare făcută de Gheorghe Apostol privind activitatea Consiliului Central al Sindicatelor; măsurile luate la granița cu Iugoslavia.	231
16. 1953, aprilie 20, București. Protocolul nr. 11 al ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. cu privire la întărirea ^{増強} capacității de apărare ^{能力} a țării și măsurile luate la întâmpinarea ^{迎撃} Congresului și Festivalului Mondial al Tineretului, organizate la București.	254
17. 1953 iulie 8-9, București. Protocolul nr. 12 al ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. cu privire la: aprobarea proiectului de Hotărâre a Consiliului de Miniștri care prevedea scutirea ^{免除} de predare a unor restanțe ^{延期債} la produsele agricole vegetale și măsuri legate de strângerea recoltei; desfășurarea Congresului și Festivalului Mondial al Tineretului la București; propunerea Ambasadei R.P.R. din Praga de a se da numele „Clement Gottwald” unei întreprinderi din România; măsurile de prevenire a incendiilor prezentate Ministerului Afacerilor Interne. Anexe.	257
18. 1953 iulie 10, București. Protocolul nr. 13 al ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. referitor la aprobarea proiectului de Hotărâre a Consiliului de Miniștri asupra planului de casă și de credite pe trimestrul III al anului.....	262
19. 1953 iulie 21, București. Protocolul nr. 14 și stenograma ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. privind aprobarea proiectelor de Hotărâri ale Consiliului de Miniștri și Decrete ale Prezidiului Marii Adunări Naționale referitoare la impozitele ^税 și taxele din mediul rural, pe baza rapoartelor prezentate de Ministerul Finanțelor.....	263
20. 1953 iulie 21, București. Stenograma ședinței Comitetului Central al P.M.R. referitoare la amânarea ^{推迟} construcției Canalului Dunăre-Marea Neagră.....	286
AUTORI	291
INDICE DE PERSOANE ȘI DE LOCURI	293
PUBLICAȚII ÎN COLECȚIILE INST	301

CUVÂNT ÎNAINTE

Prezentul volum de documente cuprinde stenogramele Biroului Politic al C.C. al P.M.R. și protocoalele încheiate după desfășurarea acestora din intervalul 14 ianuarie – 21 iulie 1953. În acel interval de timp au avut loc evenimente importante, atât pe plan intern, cât și internațional.

1953 a fost, înainte de toate, anul în care a murit liderul sovietic Iosif Visarionovici Stalin. Rar se întâmplă în istorie ca moartea unui om să genereze atâtea temeri, pe de o parte și speranțe, pe de altă parte. În Uniunea Sovietică, în țările de „democrație populară”, dar și în mișcarea comunistă internațională, Stalin beneficiase de un cult al personalității cu totul ieșit din comun. El era prezentat ca „genialul conducător al tuturor popoarelor lumii”, „neînfricatul luptător pentru pace, împotriva imperialismului războinic”, „părintele iubitor al celor mulți”, inclusiv al copiilor etc.

Această propagandă a cucerit mințile și sufletele multor oameni, care – la vestea morții „Tătucului” – s-au simțit dintr-odată orfani, fără „farul” de la Kremlin care le lumina calea vieții.

Îmi amintesc că eram în clasa a VI-a, când profesoara de biologie ne-a anunțat, cu un glas tremurat, aproape plângând, că „a murit tovarășul Iosif Visarionovici Stalin”. Imediat eu m-am ridicat în picioare și i-am replicat: „Nu este adevărat pentru că tovarășul Stalin este nemuritor”. Din manualul de Limba română învățasem că: „Sunt vorbe prea puține în grai/ Și flori sunt prea puține pe plai/ Lui Stalin slavă, slavă-i cântăm/ Pe drumul lui tot mai dârz ne-avântăm”. Iar o altă poezie conținea aceste versuri: „Stalin e nemuritorul/ Și voința lui e în noi”.

Intimidată de reacția mea, profesoara a părăsit clasa și s-a întors peste vreo 20 de minute, spunându-ne că a ascultat la radioul din cancelarie: „Într-adevăr, tovarășul Stalin a murit”. Ne-a mai transmis că se suspendă orele pe care le mai aveam și să plecăm acasă liniștiți.

Când am ieșit din clasă, am auzit clopotele de la biserică și l-am întrebat pe omul de serviciu pentru cine trag clopotele și el mi-a răspuns că pentru tovarășul Stalin. Eram nelămurit pentru că știam că Stalin era ateu, drept care a decis închiderea tuturor bisericilor din Uniunea Sovietică (așa ne-a spus dirigintele).

Și acum biserica îl jeluiește?

Când am ajuns acasă, tata tocmai se pregătea să dea mâncare la vite și i-am explicat de ce am venit mai devreme. În loc să se întristeze, tata a trântit căciula de pământ, zicând cu năduf: „Bine că am scăpat de el!”.

În Occident, politicienii și *mass-media* jubilau, pronosticând că în curând Uniunea Sovietică se va destrăma, popoarele ocupate de Armata Roșie se vor răscula, iar „lumea liberă” va triumfa. În aprilie 1953, un avion a survolat satul Dochia, în care locuiam, lansând manifeste cu o statuie a lui Stalin care se prăbușea

de pe soclu, iar harta U.R.S.S. era sfârâmată în zeci de bucăți.

Am relatat aceste fapte, deoarece un volum de documente – cum este și cel de față – nu poate surprinde în detaliu starea de spirit a momentului, ci doar problemele mari ale societății în ansamblul ei.

Anii 1948-1953 au fost printre cei mai duri din istoria României. Au fost arestați aproape toți liderii politici care deținuseră o funcție în timpul „regimului burghezo-moșieresc”, mulți dintre ei găsindu-și sfârșitul la Sighet și în alte închisori, au fost naționalizate fabrici, bănci și alte întreprinderi „capitaliste”, s-a trecut la colectivizarea agriculturii, învățământul a fost organizat după modelul sovietic, în instituțiile de învățământ superior se studia istoria Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, pe baza „Cursului scurt” semnat de I.V. Stalin etc. etc.

Savanții, inclusiv membrii Academiei Republicii Populare Române se „ghidau” după scrierile și indicațiile lui I.V. Stalin, iar întreaga propagandă politică era axată pe elogiarea „genialului conducător” de la Kremlin. În fiecare oraș bulevardul principal purta numele lui Stalin, statuia lui trona în București și în multe alte localități, Brașovul devenise Orașul Stalin etc. La întrunirile publice se scanda: „Stalin și poporul rus/ Libertate ne-au adus”.

La nivelul conducerii P.M.R. situația era încă fluidă, deși cu un an în urmă, Gheorghiu-Dej reușise să impună înlăturarea „grupului antipartinic și antistatal” condus de Ana Pauker și Vasile Luca. La 19 februarie 1953, Biroul Politic al C.C. al P.M.R. a aprobat anchetarea Anei Pauker și a lui Teohari Georgescu de către Securitate, pe baza declarațiilor făcute de Vasile Luca. Documentul din 26 ianuarie 1953 prezintă noua repartizare a muncii pe linie de partid între membrii Biroului Politic al C.C. al P.M.R.

În primele luni ale anului 1953 au fost desființate organizațiile care mai creau impresia de pluripartidism, dar care nu mai aveau nici un rol politic: Frontul Plugarilor, Uniunea Populară Maghiară, Consiliul Democratic Evreiesc, Uniunea Femeilor Democrate, Comitetele Democrate ale minorităților naționale, astfel că Partidul Muncitoresc Român a rămas singura „forță conducătoare” în stat.

Se spunea, și pe drept cuvânt, că „partidul e în toate”, mărturie fiind măsurile privind conducerea pe linie de stat, componența guvernului, bugetul pe 1953, colectarea laptelui, situația C.F.R., salarizarea personalului, campania agricolă de primăvară, cooperăția meșteșugărească, activitatea Consiliului Central al Sindicatelor și a C.C. al U.T.M., evacuarea din București a unor categorii de persoane considerate a fi „elemente dușmănoase”, măsurile de siguranță luate la granița cu Iugoslavia condusă de „călăul” Tito etc. etc.

O pondere importantă o ocupă pregătirile pentru organizarea celui de-al III-lea Congres Mondial al Tineretului și a celui de-al IV-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților, care urmau să se desfășoare în București la sfârșitul lunii iulie și începutul lui august 1953. Aceste erau cele mai ample activități internaționale organizate vreodată de România, iar regimul urmărea să ofere miilor de tineri, veniți de pe tot globul, o imagine pozitivă despre această țară socialistă.

Interesant este că „eternizarea memoriei” lui Stalin s-a discutat într-o singură ședință a Biroului Politic, cea din 12 martie 1953, când s-a adoptat și o Hotărâre a C.C. al P.M.R. și a Consiliului de Miniștri. Măsurile stabilite aveau un caracter propagandistic pentru a demonstra „respectul” și „cinstirea” de care se bucura I.V.